

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Stichting Faunabeheereenheid Flevoland

Hopweg 21
8314 PX BANT

Verzenddatum
14 juli 2016

Bijlagen
4

Uw kenmerk

Ons kenmerk
1920038

Onderwerp

Flora- en faunawet: nieuwe ontheffing voor het doden van grauwe ganzen om schade op agrarische percelen in Flevoland te voorkomen

Geachte

Op 3 juli 2015 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing ex. artikel 68 Flora- en faunawet voor het doden van overzomerende ganzen met het geweer en het verstoren van nesten en het schudden van eieren van grauwe ganzen ontvangen, ter voorkoming van belangrijke schade in de gehele Provincie Flevoland. Bij besluit van 24 september 2015 hebben wij aan u ontheffing verleend, met kenmerk 1781821. Bij brief van 3 november 2015 heeft de Vogel- en Natuurwacht Flevoland (hierna: Vogelwacht) hiertegen bij ons bezwaar aangetekend. Op 21 januari 2016 hebben wij, op advies van de Commissie Bezwaar en Beroep het bezwaarschrift ongegrond verklaard. Bij brief van 24 februari 2016 is de Vogelwacht tegen dit besluit in beroep gegaan bij de Rechtbank Midden-Nederland.

Op 12 april 2016 heeft deze rechtbank uitspraak gedaan op dit beroep en is het ingediende beroepschrift gegrond verklaard en het door ons genomen besluit op bezwaar vernietigd. Gevolg hiervan is dat wij een nieuw besluit dienen te nemen op het door de Vogelwacht op 3 november 2015 bij ons ingediende bezwaarschrift. In ons nieuwe besluit op bezwaar hebben wij overwogen dat de bij besluit van 24 september 2015 aan u verleende ontheffing op onderdelen moet worden gewijzigd. Omwille van de leesbaarheid hebben wij ervoor gekozen ons besluit van 24 september 2015 in zijn geheel te herroepen en een nieuw besluit te nemen op uw aanvraag van 3 juli 2015 met inachtneming van het gestelde in de uitspraak van de rechtbank.

Hierbij ontvangt u ons nieuwe besluit op de door u op 3 juli 2015 ingediende aanvraag om ontheffing te verlenen voor het doden van grauwe ganzen ter voorkoming van schade op agrarische percelen in Flevoland. Een afschrift van ons besluit is ter kennisname verstuurd aan onder andere het Faunafonds, Stichting de Faunabescherming, Dierenbescherming Nederland, Vogelbescherming Nederland en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Drs. M.G.E.C. Overmars L. Verbeek

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Bij het provinciehuis is het aantal parkeerplaatsen voor bezoekers (ingang Visarenddreef) beperkt. In de omgeving van het provinciehuis bevindt zich een aantal parkeergarages. Vanwege de ligging naast het NS-station is het provinciehuis uitstekend bereikbaar met het openbaar vervoer. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

A. aanvraag van 3 juli 2015

Stichting Faunabeheereenheid Flevoland heeft op 3 juli 2015 een aanvraag op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet (Ffw) ingediend om ontheffing te verlenen voor het doden van grauwe ganzen op agrarische percelen in de gehele provincie Flevoland ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Daarnaast is ontheffing aangevraagd voor het verstoren van nesten en het schudden van eieren in de bebouwde kom van Almere, Lelystad, Dronten en Emmeloord.

B. Door ons gevolgde procedure bij de voorbereiding van ons nieuwe besluit op deze aanvraag.

Bij de voorbereiding van ons nieuwe besluit hebben wij u en de Vogelwacht in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken. Dit hebben wij gedaan door zowel aan u als aan de Vogelwacht op 9 juni 2016 een concept van dit besluit per mail te sturen met het verzoek tot zienswijze. De Vogelwacht heeft per email van 13 juni 2016 samengevat de volgende zienswijze naar aanleiding van het toegezonden concept besluit naar voren gebracht:

- A. De ingediende zienswijze (13 juni 2016) te betrekken bij de door ons te nemen beslissing op bezwaar, evenals de email van mr. M. van Duijn van 10 juni 2016 (bijlage 3), de pleitnota van 24 maart 2016 en het beroepsschrift van 29 februari 2016.
- B. Er is in het ontwerp besluit geen rekening gehouden met het gestelde bij overweging 15.2 van de uitspraak van de rechtbank van 12 april 2016:
 - In het ontwerp besluit niet staat aangegeven welke populatieomvang wordt nagestreefd;
 - Het Faunabeheerplan voldoet niet aan de eisen die het besluit Faunabeheer stelt;
 - Het is niet duidelijk hoeveel ganzen er af geschoten mogen worden voordat het schadeniveau van 2005 is behaald;
 - De voorziene monitoring is ontoereikend;
 - In de Oostvaardersplassen worden de instandhoudingsdoelstellingen nu al niet gehaald;
- C. In de concept ontheffing is ongelimiteerd afschot mogelijk;
- D. Er is niet aangegeven waarom de Faunabeheereenheid moet worden bijgestaan door 10 jachtaktehouders;
- E. In voorwaarde 14 staat aangegeven dat de ontheffing alleen gebruikt mag worden op agrarische gronden in Flevoland;
- F. Op pagina 7 ad. h en in voorwaarde 15 staat dat het gebruik van plastic lokvogels is toegestaan op percelen met teelt- en stoppelrestitutie, is deze voorwaarde opgenomen om ganzen weg te lokken van schade gevoelige percelen?
- G. In voorwaarde 13 staat aangegeven dat tijdens afschotacties de uitgevoerde preventieve maatregelen aanwezig dienen te zijn, geldt dit ook voorafgaand aan de afschotacties?
- H. Verzocht wordt om de onderbouwing op basis van het rapport van Waardenburg 2014 te schrappen.
- I. Uit onderzoek is gebleken dat afschot niet leidt tot vermindering van schade (zie ons bezwaarschrift pagina 2 eerste alinea).

C. Onze overwegingen naar aanleiding van de ingediende zienswijzen:

Ad a. de ingediende zienswijze (13 juni 2016) te betrekken bij de door ons te nemen beslissing op bezwaar, evenals de email van ... van 10 juni 2016 (bijlage 3), de pleitnota van 24 maart 2016 en het beroepsschrift van 29 februari 2016.

Vernietiging van ons besluit op bezwaar van 21 januari 2016, betekent dat wij - met inachtneming van het gestelde in de uitspraak van de rechtbank- een besluit dienen te nemen op het door u bij ons ingediende bezwaarschrift van 3 november 2015. Wij hebben daarbij ook de pleitnota van 24 maart 2016, het beroepsschrift van 29 februari 2016, uw ingediende zienswijze van 13 juni 2016 en de email van ... betrokken.

Uit de uitspraak van de rechtbank blijkt dat het bestreden besluit (= het door GS op 21 januari 2016, genomen besluit op bezwaar) is vernietigd.

- A. Gevolg hiervan is dat GS een nieuw besluit dienen te nemen op het ingediende bezwaarschrift. Daarbij moeten GS rekening houden met het gestelde in de uitspraak. Dit betekent vervolgens

dat GS besluit moeten nemen of bezwaar (geheel dan wel gedeeltelijk gegrond/ongegrond is). Dus eerst moet GS besluit nemen op het bezwaarschrift.

- B. In het kader van het te nemen besluit op bezwaar kunnen GS tot het oordeel komen dat het omwille van de leesbaarheid wenselijk is om het besluit waartegen bezwaar wordt aangetekend (= het primaire besluit van 24 september 2015) te herroepen (artikel 7;11 Awb waarin het volgende is bepaald:
- Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt op grondslag daarvan een heroverweging van het bestreden besluit plaats.
 - Voor zover de heroverweging daartoe aanleiding geeft, herroept het bestuursorgaan het bestreden besluit en neemt het voor zover nodig in de plaats daarvan een nieuw besluit.
- C. Dit betekent dat GS nu een nieuw besluit gaan nemen in plaats van het primaire besluit van 24 september 2015.
- D. Dit nieuw te nemen besluit is voor het geven van een zienswijze aan de Vogelwacht toegezonden.

B. Er is in het ontwerp besluit geen rekening gehouden met het gestelde bij overweging 15.2 van de uitspraak van de rechtbank van 12 april 2016:

- A. In het ontwerp besluit niet staat aangegeven welke populatieomvang wordt nagestreefd en c. het is niet duidelijk hoeveel ganzen er af geschoten mogen worden voordat het schadeniveau van 2005 is behaald*

Het doel van de ontheffing is geen populatiebeheer maar het voorkomen van schade. In de ontheffing zijn meerdere voorschriften opgenomen die het gebruik van de ontheffing inperken. Voorafgaand aan het gebruik van de ontheffing dienen preventieve maatregelen genomen te worden (voorschrift 13). De ontheffinghouder moet vooraf melden wanneer hij gebruik gaat maken van de ontheffing (voorschrift 10). Bij gebruik van lokvogels mag op percelen met lokvogels geen afschot plaats vinden (voorschrift 15 en 16). Op deze wijze wordt geborgd dat het afschot altijd ondersteunend is aan de verjaging en enkel tot doel heeft de schade ter plekke te voorkomen.

- B. Het Faunabeheerplan voldoet niet aan de eisen die het besluit Faunabeheer stelt*
Gedeputeerde Staten heeft op 4 juni 2014 het Faunabeheerplan 2014-2018 goedgekeurd. Dit Faunabeheerplan ligt in deze procedure niet ter beoordeling voor, zodat het aangevoerde dat dit plan niet voldoet aan het Besluit Faunabeheer geen doel kan treffen. Dit wordt onderschreven door de uitspraak van de Rechtbank.

- D. De voorziene monitoring is ontoereikend*

Er vindt monitoring plaats naar het voorkomen van o.a. de grauwe gans door de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (OFGV), Rijkswaterstaat en de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid organiseert jaarlijks een zomertelling, met als uitgangspunt een provincie brede telling conform het protocol zomertelling ganzen van de landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen (april, 2012). Deze worden aangeleverd in oktober bij SOVON (de periode is afhankelijk van de verschillende partijen die meetellen). De OFGV voert watervogeltellingen uit in de randmeren en Rijkswaterstaat voert watervogeltellingen uit in het Markermeer, IJmeer, IJsselmeer, Lepelaarplassen en Oostvaardersplassen. SOVON beheert deze tellingen en plaats de gegevens op de website. Via de website van SOVON is de Provincie op de hoogte van de staat van instandhouding van de grauwe gans. De monitoring die wordt uitgevoerd is breder dan alleen de monitoring die wordt uitgevoerd door de Faunabeheereenheid, Gedeputeerde Staten vindt daarmee dat de monitoring toereikend is om de ontwikkeling van de grauwe gans in Flevoland te volgen.

- E. In de Oostvaardersplassen worden de instandhoudingsdoelstellingen nu al niet gehaald*
Hier wordt onder D. Overwegingen naar aanleiding van de aanvraag en de ingediende zienswijzen, ad c. er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort, nader op ingegaan.

- C. In de concept ontheffing is ongelimiteerd afschot mogelijk*

Gedeputeerde Staten onderschrijft het standpunt van de Vogelwacht niet. Het doel van de ontheffing is het voorkomen van schade en geen populatiebeheer. Om deze reden zijn er in de

onthefing voorschriften opgenomen voor het gebruik van de onthefing. Voorafgaand aan het gebruik van de onthefing dienen preventieve maatregelen genomen te worden (voorschrift 13). Bij gebruik van lokvogels mag op percelen met lokvogels geen afschot plaats vinden (voorschrift 15 en 16).

De onthefing wordt verleend conform het Faunabeheerplan, om schade terug op agrarische percelen te voorkomen met inzet van preventieve maatregelen, verjaging en ondersteunend afschot. De Provincie streeft geen bepaalde populatiegrootte na, maar probeert het schadecijfer terug te brengen naar het niveau van 2005. In de onthefing is het afschot ondersteunend is aan verjaging en altijd gekoppeld aan het voorkomen van schade (voorschrift 14). Onbeperkt afschot is op basis van deze voorschriften niet mogelijk.

D. Er is niet aangegeven waarom de Faunabeheereenheid moet worden bijgestaan door 10 Jachtaktehouders

Gezien het uitgebreide werkgebied verzoekt de Faunabeheereenheid in de onthefingsaanvraag om jachtaktehouders toe te staan de faunabeheerders te ondersteunen. Dit is per email van 6 juni 2016 (bijlage 4) bevestigd door de Faunabeheereenheid Flevoland, ze vragen door de veranderende omstandigheden (minder faunabeheerders in dienst van de Stichting) sinds de oorspronkelijke aanvraag de onthefing aan voor maximaal 10 jachtaktehouders per faunabeheerder. Daarnaast geven zij aan dat de grote aantallen aanwezige grauwe ganzen een steeds grotere inspanning van de faunabeheerders in dienst van de Stichting Faunabeheer Flevoland vragen. Het effectief en efficiënt ver- en bejagen van ganzen is bijna niet mogelijk. Door meer ondersteunende personen toe te staan wordt het mogelijk de schade in Flevoland zo veel als mogelijk te beperken.

E. In voorwaarde 14 staat aangegeven dat de onthefing alleen gebruikt mag worden op agrarische gronden in Flevoland

De onthefing voor afschot van overzomerende grauwe ganzen wordt afgegeven voor de agrarische gronden in de Provincie Flevoland, omdat in de hele Provincie Flevoland schade optreedt of kans is dat schade optreedt. Dit wordt onderbouwd door de schadecijfers van het Faunafonds (tabel 1) en het overzicht van de inzet van de acties (verjaging en afschot) van de Faunabeheereenheid (bijlage 1). Uit het Faunabeheerplan volgt dat een onthefing verleend mag worden als schade optreedt en in het geval van dreigende schade. De voorzieningenrechter ondersteunt het standpunt van Gedeputeerde Staten en betreft daarbij dat een onthefing niet alleen verleend mag worden als schade is opgetreden, maar ook in geval van dreigende schade.

F. Op pagina 7 ad. h en in voorwaarde 15 staat dat het gebruik van plastic lokvogels is toegestaan op percelen met teelt- en stoppelrestitutie, is deze voorwaarde opgenomen om ganzen weg te lokken van schade gevoelige percelen?

Het doel van het gebruik van de plastic lokvogels is om op percelen met stoppel of teeltrestitutie is om grauwe ganzen te lokken, zodat zij op andere percelen geen schade veroorzaken. De plastic lokvogels hebben een aanzuigende werking op de grauwe ganzen. Door deze plastic lokvogels op percelen met stoppel- en teeltrestitutie te plaatsen foerageren de ganzen op deze percelen en wordt de schade op de overige percelen verminderd. De inzet van plastic lokvogels op percelen met stoppel- en teeltrestitutie voorkomt schade op andere percelen en past daarmee binnen het doel van de onthefing. Op percelen waar met stoppel- en teeltrestitutie waar ganzen heen worden gelokt middels lokvogels mag geen afschot plaats vinden. In de aan de onthefing verbonden voorwaarden wordt dit verduidelijkt.

G. In voorwaarde 13 staat aangegeven dat tijdens afschotacties de uitgevoerde preventieve maatregelen aanwezig dienen te zijn, geldt dit ook voorafgaand aan de afschotacties?

Dit geldt ook voorafgaand aan afschotacties. In de aan de onthefing te verbinden voorwaarde 13

wordt dit verduidelijkt.

H. Verzocht wordt om de onderbouwing op basis van het rapport van Waardenburg 2014 te Schrappen

Het onderzoek van Bureau Waardenburg sluit specifiek aan bij het doel van de ontheffing, te weten het voorkomen dan wel beperken van belangrijke schade. Dit wordt ondersteund door de voorzieningenrechter. Gedeputeerde Staten handhaven dan ook de onderbouwing van de ontheffing op basis van het rapport van Bureau Waardenburg.

I. Uit onderzoek is gebleken dat afschot niet leidt tot vermindering van schade (zie ons bezwaarschrift pagina 2 eerste alinea)

Gedeputeerde Staten ondersteunt het standpunt van de Vogelwacht niet. Ook de voorzieningenrechter geeft in zijn uitspraak aan er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is om schade te voorkomen, omdat het enkel inzetten van preventieve middelen daartoe niet effectief genoeg is. Daarnaast wordt door de Vogelwacht verwezen naar rapporten in onder andere de provincie Utrecht waarin onderzoek gedaan is door SOVON naar afschot om schade en de populatie te beperken, dit heeft niet geleid tot een afname van de populatie. Het onderzoek van de provincie Utrecht gaat met name in op het beperken van de populatie, terwijl in Flevoland het doel van afschot is om schade te voorkomen. Afschot heeft in Flevoland alleen plaats gevonden om schade te beperken (ondersteunend aan verjaging), niet om de ganzenpopulatie in te perken, dit is dan ook niet gebeurd.

D. Overwegingen naar aanleiding van de aanvraag en de ingediende zienswijzen

Wettelijk kader

Het wettelijk kader op grond waarvan de aanvraag om ontheffing moet worden beoordeeld is de Flora en faunawet (Ffw). Ingevolge artikel 9 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen. Artikel 10 van de Ffw bepaalt dat het verboden is dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten. In artikel 11 van de Ffw is bepaald dat het verboden is nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Ingevolge artikel 12 van de Ffw is het verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen. Op grond van artikel 68, eerste lid, aanhef en onder c, van de Ffw kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15 en 75, vijfde lid, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. In het vierde lid van dit artikel is bepaald dat de ontheffing slechts wordt verleend aan een faunabeheereenheid op basis van een faunabeheerplan. Ingevolge artikel 72, eerste lid, van de Ffw worden bij algemene maatregel van bestuur, voor zover noodzakelijk in afwijking van artikel 15, de middelen aangewezen waarmee, met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 65 tot en met 70, dieren mogen worden gevangen of gedood. Op grond van het vijfde lid van dit artikel is het verboden dieren te vangen of te doden met andere dan de in het eerste lid bedoelde middelen. De grauwe gans staat in de Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten 2013 vermeld als van nature voorkomend op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, van de Ffw.

Verordening beheer en schadebestrijding dieren Flevoland

In artikel 3, tweede lid van deze provinciale verordening is aan grondgebruikers vrijstelling verleend van het verbod op het opzettelijk verontrusten van een aantal beschermde inheemse diersoorten op hun gronden in Flevoland. In bijlage 1 bij deze verordening, waarin alle soorten staan vermeld

waarvoor deze vrijstelling geldt, is de grauwe gans opgenomen. Hiermee hebben Provinciale Staten invulling gegeven aan hun bevoegdheid op basis van artikel 65, lid 4 van de Ffwet tot het verlenen van vrijstelling. Grondeigenaren mogen grauwe ganzen dan ook actief verjagen van hun landbouwpercelen bij dreigende schade.

Nota Flora- & Fauna Flevoland

In de Nota Flora en Fauna Flevoland is als algemene beleidsregel opgenomen, dat -ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren- op voorhand ontheffing krachtens artikel 68 van de Ffwet verleend kan worden voor het doden van een soort,

- A. Die in tenminste twee van de vijf voorgaande jaren belangrijke schade in Flevoland heeft veroorzaakt, of
- B. Waarvoor in tenminste drie van de vijf voorafgaande jaren ontheffing is verleend ten behoeve van dit belang,
- C. Mits uit de populatiegegevens van de soort blijkt dat de instandhouding van de betreffende soort niet in het geding komt.

Onder belangrijke schade aan gewassen verstaan wij conform landelijke afspraken een lagere geldelijke opbrengst door toedoen van dieren die niet gedood mogen worden van minimaal € 250,- per geval.

Faunabeheerplan

Het Faunabeheerplan 2014-2018, dat door ons op 4 juni 2014 is goedgekeurd, richt zich op het proactief voorkomen en beperken van schade van overzomerende grauwe ganzen, waarbij actief wordt ingezet op het voorkomen van nieuwe broedkernen van de grauwe gans in de provincie en de schade veroorzaakt door overzomerende ganzen teruggedrongen wordt tot het niveau van 2005. Daarnaast geeft het Faunabeheerplan uitvoering aan landelijk afspraken uit het destijds geldende Ganzenakkoord.

Beoordeling van uw aanvraag aan de hand van het wettelijk kader en het beleid van de Provincie Flevoland

Wij hebben beoordeeld of aan Stichting Faunabeheereenheid Flevoland de gevraagde ontheffing kan worden verleend voor het doden van overzomerende grauwe ganzen op agrarische percelen in de gehele provincie Flevoland ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en voor het verstoren van nesten en het schudden van eieren in de bebouwde kom van Almere, Lelystad, Dronten en Emmeloord.

Ad. a er treedt belangrijke schade op

Grauwe ganzen brengen jaarlijks schade toe. Over de afgelopen 5 jaren bedroeg de schade gemiddeld € 53.868,- per jaar, zoals blijkt uit tabel 1.

Tabel 1

Schadecijfers veroorzaakt door overzomerende grauwe ganzen in Flevoland (<http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/schadecijfers/>).

Jaartal	2010	2011	2012	2013	2014
Totale schade	€ 43.194	€ 24.728	€ 45.454	€ 100.842	€ 55.126

Grauwe ganzen hebben ondanks verjagingsacties, ondersteund door afschot, de afgelopen jaren belangrijke schade toegebracht in Flevoland. Dit betekent niet dat als er geen ondersteunend afschot plaats vindt het schadecijfer op hetzelfde niveau blijft. Uit onderzoek van Bureau Waardenburg (2014) komt naar voren dat hoe intensiever de schadebestrijding plaats vindt hoe minder schade optreedt. Dit betekent dat als er alleen verjaging plaats vindt, zonder ondersteunend afschot het schadecijfer omhoog gaat. Daarnaast blijkt uit onderzoek van Alterra dat

als je alleen verjaging toepast, de ganzen meer voedsel nodig hebben (in verband met wegvliegen en ergens anders gaan foerageren), dit betekent dat er uiteindelijk meer gefoerageerd wordt dan als er geen verjaging wordt toegepast, hierdoor zal er ook meer gefoerageerd worden op landbouwgebieden en stijgt het schadecijfer. Het Faunabeheerplan vermeldt dat inzet van preventieve middelen en verjaging zonder ondersteunend afschot slechts enkele dagen effectief is. Afschot heeft in Flevoland tot nu toe alleen plaats gevonden om schade te beperken (ondersteunend aan verjaging), niet om de ganzenpopulatie in te perken, dit is dan ook niet gebeurd. In de provincie Utrecht is onderzoek gedaan door SOVON naar afschot om schade en de populatie te beperken, dit heeft niet geleid tot een afname van de populatie. Het onderzoek gaat met name in op het beperken van de populatie, terwijl in Flevoland het doel van afschot is om schade te voorkomen.

Ad. b er is geen andere bevredigende oplossing en er dienen vooraf twee preventieve middelen ingezet te worden

Uit de aanvraag blijkt dat, naast knalapparaten en schriklint, ook Flash Harry wordt ingezet als preventieve maatregel om grauwe ganzen te verjagen. Er dient minimaal een akoestisch middel en een visueel middel ingezet te worden, conform het Faunabeheerplan van de FBE. De grondgebruiker beslist welke middelen hij inzet, maar is gebaat bij een doelmatig middel, omdat schade hiermee beperkt worden. Mogelijke andere in te zetten preventieve maatregelen zijn: het weren van dieren door vogelverschrikkers, nabootsing roofvogel, ballonnen en spandraden. Deze middelen hebben echter een geringe effectiviteit vanwege de gewenning die snel optreedt.

Ad. c er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort Staat van instandhouding van de grauwe gans

In Flevoland broeden ongeveer 800 broedparen grauwe ganzen, waarvan circa 85% in Zuidelijk Flevoland broedt met de voornaamste populatie in de Oostvaardersplassen. Deze populatie schommelt tussen de 400 en 600 broedparen. Daarnaast wordt geconstateerd dat in alle waterrijke gebieden van de provincie zich nieuwe broedkernen aan het ontwikkelen zijn. Uit bijlage 2 blijkt dat de stand van de grauwe gans in Nederland nog steeds exponentieel groeit, ondanks het feit dat er jaarrond ganzen worden geschoten ter voorkoming van schade aan gewassen. Ook over de laatste 10 seizoenen is er volgens de website van SOVON sprake van een significante toename van het aantal broedvogels met meer dan 5% per jaar, wat neerkomt op een minimale verdubbeling van de stand in 15 jaar.

Ad. d er treden geen significante effecten op, op Natura 2000-gebieden in Flevoland

De grauwe gans is voor een aantal in Flevoland gelegen Natura 2000-gebieden aangewezen als niet-broedvogel. In tabel 2 is een overzicht opgenomen van de Natura 2000-gebieden waarin dit het geval is, de hoogte van het instandhoudingsdoel en de huidige staat van instandhouding.

Wanneer gekeken wordt naar de maanden waarin de maximale aantallen geteld worden in de diverse Natura 2000-gebieden dan valt op dat het in het Zwarte Meer en Ketelmeer & Vossemeer vooral om overwinterraars gaat (piekaantallen in respectievelijk oktober-maart en november-februari). In het IJsselmeer ligt de piek in juni en gaat het vermoedelijk vooral om regionale vogels of ruiers uit het buitenland. Het Markermeer & IJmeer kent een piek in juni-juli en een in oktober, waarbij de laatste piek vermoedelijk betrekking heeft op doortrekkers, terwijl de eerste piek regionale vogels betreft. In de Oostvaardersplassen ligt de piek traditiegetrouw in juni tijdens de ruitijd. De Lepelaarsplassen laat duidelijk een broedpopulatie zien met een piek in april-juni.

Met uitzondering van de Oostvaardersplassen worden de instandhoudingsdoelstellingen in alle Natura 2000-gebieden ruimschoots gehaald.

Voor de Oostvaardersplassen heeft het instandhoudingsdoel voor grauwe ganzen betrekking op niet-broedvogels. De kernopgave voor de Oostvaardersplassen is dat het voldoende rui- en rustplaats biedt. Het vijf-jarig seizoensgemiddelde schommelt de laatste jaren rond het instandhoudingsdoel.

De oorzaak van het niet altijd halen van de streefcijfers wordt vooral gezien in de afname van overjarig waterriet. Het N2000 beheerplan voorziet in maatregelen die hierin voorzien. De lange termijn verwachtingen voor de grauwe gans in de Oostvaardersplassen zijn in het N2000 beheerplan dan ook als gunstig beoordeeld. Daarbij ook in ogenschouw nemend dat de aantallen grauwe ganzen in Nederland landelijk gezien nog steeds toenemen (www.sovon.nl) en dat de gunstige staat van instandhouding van de grauwe gans in heel Nederland goed is, acht de provincie voldoende onderbouwd dat de wijze waarop beheer en schadebestrijding wordt uitgevoerd, met het accent op verjaging en alleen een ondersteunend afschot om schade op landbouwpercelen te voorkomen geen effect heeft op de instandhoudingsdoelen van de grauwe gans binnen de N2000-gebieden.

Tabel 2.

Overzicht van Natura 2000-gebieden in Flevoland met een instandhoudingsdoelstelling voor de grauwe gans (www.rijksoverheid.nl) en het seizoensgemiddelde grauwe ganzen in deze gebieden in de periode 2008/2009 tot en met 2012/2013 (gegevens afkomstig van SOVON Vogelonderzoek Nederland).

Natura 2000-gebied	Instandhoudingsdoel (www.rijksoverheid.nl)	Vijfjarig seizoensgemiddelde (2008/09 t/m 2012/2013) (bron gegevens afkomstig van SOVON vogelonderzoek Nederland)
IJsselmeer	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 580 vogels (seizoensgemiddelde)	2.945 vogels
Markermeer & IJmeer	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde)	1.174 vogels
Zwarte Meer	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 630 vogels (seizoensgemiddelde)	887 vogels
Ketelmeer & Vossemeer	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 680 vogels (seizoensgemiddelde)	1.277 vogels
Eemmeer en Gooimeer Zuidoever	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 300 vogels (seizoensgemiddelde)	709 vogels
Oostvaardersplassen	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4.200 vogels (seizoensgemiddelde)	3.644 vogels
Lepelaarplassen	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 240 vogels (seizoensgemiddelde)	381 vogels

Ad. e de ontheffing geldt voor de agrarische gronden in de provincie Flevoland

De ontheffing voor afschot van overzomerende grauwe ganzen wordt afgegeven voor de agrarische gronden in de Provincie Flevoland, omdat in de hele Provincie Flevoland schade optreedt of kans is dat schade optreedt. Dit wordt onderbouwd door de schadecijfers van het Faunafonds (tabel 1) en

het overzicht van de inzet van de acties (verjaging en afschot) van de Faunabeheereenheid (bijlage 1). Uit het Faunabeheerplan volgt dat een ontheffing verleend mag worden als schade optreedt en in het geval van dreigende schade.

Ad. f de ontheffing wordt verleend aan de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland

De ontheffing is conform het Faunabeheerplan aangevraagd door de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland voor de faunabeheerders die in dienst zijn van de Stichting Faunabeheer Flevoland. Gezien het uitgebreide werkgebied verzoekt de Faunabeheereenheid in de ontheffingsaanvraag om jachtaktehouders toe te staan de faunabeheerders te ondersteunen. Dit is per email van 6 juni 2016 bevestigd door de Faunabeheereenheid Flevoland, ze vragen door de veranderende omstandigheden (minder faunabeheerders in dienst van de Stichting) sinds de oorspronkelijke aanvraag de ontheffing aan voor maximaal 10 jachtaktehouders per faunabeheerder (bijlage 4).

Ad. h het gebruik van lokmiddelen is toegestaan, mits aangegeven is om welke lokmiddelen het gaat

In de ontheffingsaanvraag wordt het gebruik van lokmiddelen niet specifiek aangegeven. De Faunabeheereenheid heeft aangegeven tijdens de zitting bij de voorzieningenrechter, te willen gaan werken met plastic lokvogels. Het doel van het gebruik van de plastic lokvogels is om op percelen met stoppel of teeltrestitutie is om grauwe ganzen te lokken, zodat zij op andere percelen geen schade veroorzaken. De plastic lokvogels hebben een aanzuigende werking op de grauwe ganzen. Door deze plastic lokvogels op percelen met stoppel- en teeltrestitutie te plaatsen foerageren de ganzen op deze percelen en wordt de schade op de overige percelen verminderd. De inzet van plastic lokvogels op percelen met stoppel- en teeltrestitutie voorkomt schade op andere percelen en past daarmee binnen het doel van de ontheffing. Op percelen waar met stoppel- en teeltrestitutie waar ganzen heen worden gelokt middels lokvogels mag geen afschot plaats vinden.

Ad. i er is geen vastgestelde relatie tussen het verstoren van nesten en het schudden van eieren in de bebouwde kom en schade op agrarische percelen

De ontheffing is aangevraagd om de populatiegroei in de bebouwde kom te beperken, zodat er in de toekomst niet meer schade gaat optreden op agrarische percelen in Flevoland. Uit onderzoek van Alterra is naar voren gekomen dat het beïnvloeden van de reproductie, door het manipuleren van eieren alleen zin heeft als alle eieren in alle broedjaren van een gans nagenoeg compleet worden verwijderd. Als 25-30% van de eieren overblijft dan blijft een populatie stabiel of groeit zelfs nog. Groei van de populatie grauwe ganzen tegen gaan, binnen de bebouwde kom van de genoemde gemeenten, vereist een flinke inspanning. Wanneer dit niet of beperkt gebeurt groeien de populaties ganzen en is kans aanwezig dat de ganzen doortrekken naar agrarisch gebied, waardoor de schade toeneemt in plaats van terug gaat naar het schadecijfer van 2005. Er is echter niet aannemelijk gemaakt dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen het aantal grauwe ganzen binnen de bebouwde kommen en schade op agrarische percelen.

E. Ons besluit

Gelet op de hierboven bij B genoemde overwegingen, gelezen het door het Faunafonds op 6-8-2015 uitgebrachte advies en met inachtneming van de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland van 12 april 2016 besluiten wij:

I Aan de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland op grond van artikel 68, eerste lid sub c van de Flora- en faunawet ontheffing te verlenen voor het doden van grauwe ganzen van zonsopkomst tot zonsondergang met behulp van een geweer in de periode 1 maart-1 november ter voorkoming van belangrijke schade op agrarische percelen in Flevoland. Daarbij is te allen tijde alleen sprake van ondersteunend afschot, in aanvulling op verjagingsacties.

II De door de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland gevraagde ontheffing te weigeren voor:

- gebruiken van de ontheffing 1 uur voor en 1 uur na zonsopkomst;

- Verontrusten, verjagen en het rapen, insmeren, prikken en schudden van eieren in de bebouwde kom van de gemeente Almere, Lelystad, Dronten en Noordoostpolder.

De ontheffing is geldig tot 1-11-2018.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. Definities:

- Faunabeheerder = jachtopzichter in dienst van de Stichting Faunabeheer Flevoland.
 - grauwe gans = de van nature wild in Nederland voorkomende ondersoort *Anser anser*, alsook gedomesticeerde grauwe ganzen Inklusief de geheel witte vorm (beter bekend onder de naam boerengans of soepgans), alsook hybriden van de grauwe gans en andere (ganzen)soorten.
 - Jachtaktehouder = jager die zijn jachtveld heeft in de provincie Flevoland en aangesloten is bij de WBE (wildbeheereenheid) in Flevoland.
 - Standganzen = grauwe ganzen die zich gedurende de zomerperiode (1 maart - 1 november) in Flevoland bevinden.
 - Schadegevoelig perceel = een perceel in agrarisch gebruik waar aanmerkelijke schade is geconstateerd dan wel aanmerkelijke schade dreigt te ontstaan.
2. De gebruiker van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, aan toezichthouders (politie of daartoe door de provincie aangewezen ambtenaren) op eerste aanvraag onmiddellijk de volgende zaken tonen:
 - a. een gewaarmerkte kopie van de ontheffing;
 - b. een geldig identiteitsbewijs;
 - c. een geldige jachtakte;
 - d. een geldige grondgebruikersverklaring.
 3. De houder van de ontheffing brengt maandelijks verslag uit aan de provincie Flevoland en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (OFGV) over de wijze waarop van de ontheffing gebruik is gemaakt. Het verslag bevat in ieder geval een registratie van de plaats, de tijd en het effect van het gebruik van de ontheffing. Tevens wordt het aantal gedode ganzen per actie vermeld.
 4. Het gebruik van de ontheffing is voorbehouden aan de faunabeheerders in dienst van de Stichting Faunabeheer Flevoland. Voordat gebruik van deze ontheffing kan worden gemaakt door de faunabeheerders dienen zij door de FBE-secretaris te worden geïnstrueerd over de verplichtingen en beperkingen van deze ontheffing.
 5. De faunabeheerders kunnen zich bij het gebruik van de ontheffing laten ondersteunen door maximaal 10 jachtaktehouders aangesloten bij de WBE faunabeheer Flevoland. De faunabeheerder is verantwoordelijk voor het toezicht op de jachtaktehouders. De faunabeheerder instrueert de jachtaktehouders over de verplichtingen en beperkingen van deze ontheffing.
 6. De faunabeheerders en jachtaktehouders ontvangen van de secretaris van de Faunabeheereenheid voor de duur van de ondersteuning een gewaarmerkte kopie van deze ontheffing.
 7. De faunabeheerder en jachtaktehouders houden een overzicht bij (per perceel, volgens de domeinkaart), van waar hij is geweest, welke dieren hij heeft geschoten en hoeveel dieren hij heeft geschoten.
 8. De ontheffing mag alleen gebruikt worden in de periode 1 maart tot 1 november (2016-2018).
 9. Het ondersteunend afschot mag plaatsvinden van zonsopgang tot zonsondergang.

10. Het gebruik van de ontheffing mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de ontheffinghouder bij de eerste actie op het betreffende schadeperceel hiervan 24 uur van te voren melding heeft gedaan via het e-mailadres faunamelding@ofgv.nl onder vermelding van naam en telefoonnummer faunabeheerder, kavelnummer van de domeinkaart, tijdstip(pen), uitgevoerde preventieve maatregelen en aard van voorgenomen handelingen.
11. Voor vervolgacties die na een onderbreking van langer dan een week na de eerste actie plaats vinden, dient telkens opnieuw een melding gedaan te worden.
12. De jachtaktehouder mag het perceel pas verlaten nadat de faunabeheerder zich ter plekke vergewist heeft van het soort en de aantallen geschoten dieren.
13. Van deze ontheffing kan slechts gebruik worden gemaakt nadat preventief tenminste een akoestische maatregel (bv knalapparaat of ansiapistool) en een visuele maatregel (bv. vlaggen, nabootsing roofvogel, ballonnen en/of vogelverschrikker) uit het Handboek Faunaschade is toegepast. Visuele middelen dienen op een onderlinge afstand van maximaal 100m te worden geplaatst. Tijdens en voorafgaand aan afschotacties dienen de uitgevoerde preventieve maatregelen zichtbaar aanwezig te zijn op de betreffende percelen.
14. Het ondersteunende afschot vindt in de periode 1 maart tot 1 november enkel plaats op agrarische gronden van de provincie Flevoland om schade te voorkomen.
15. Het gebruik van plastic lokvogels is toegestaan op percelen met teelt- en stoppelrestitutie om ganzen hiernaar toe te lokken zodat zij op andere percelen geen schade kunnen toebrengen.
16. Op percelen met teelt- en stoppelrestitutie waar plastic lokvogels op staan, mag tijdens het gebruik van plastic lokvogels (voorwaarde 15) geen afschot plaats vinden.
17. Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de Flora- en faunawet worden gewijzigd/ingetrokken.
18. Gegevens van ringen en/of halsbanden die worden aangetroffen op gedode ganzen moeten met opgave van plaats en datum van afschot worden doorgegeven aan het Vogeltrekstation Arnhem.
19. Monitoring
 - Bijhouden afschotgegevens door faunabeheereenheid conform voorschrift 7, dit dient maandelijks gerapporteerd te worden aan de Provincie.
 - Jaarlijkse zomertelling georganiseerd door de Fbe, met als uitgangspunt een provincie brede telling conform het protocol zomertelling ganzen van de landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen (april, 2012).

F. Beroep

Tegen dit besluit kunt u beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken. De termijn begint op de dag nadat dit besluit is verzonden. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste bevatten:

- A. De naam en het adres van de indiener;
- B. De dagtekening;
- C. Een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- D. De gronden van het beroep (motivering).

Daarnaast kan op grond van het bepaalde in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht aan de voorzieningen rechter van de Raad van State worden verzocht een voorlopige voorziening te treffen, als onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen dat vereist. Het vragen van een voorlopige voorziening is mogelijk als u binnen de genoemde termijn ook een beroepschrift indient.

Bladnummer

12

Ons kenmerk:

1920038

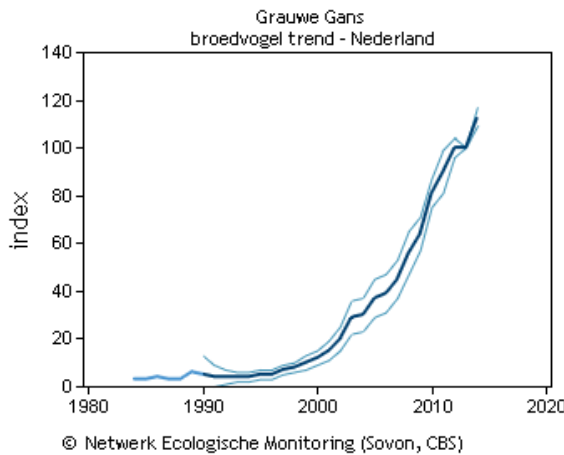
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Drs. M.G.E.C. Overmars

L. Verbeek

Bijlage 2 Stand van de grauwe gans in Nederland en Flevoland (bron www.sovon.nl)

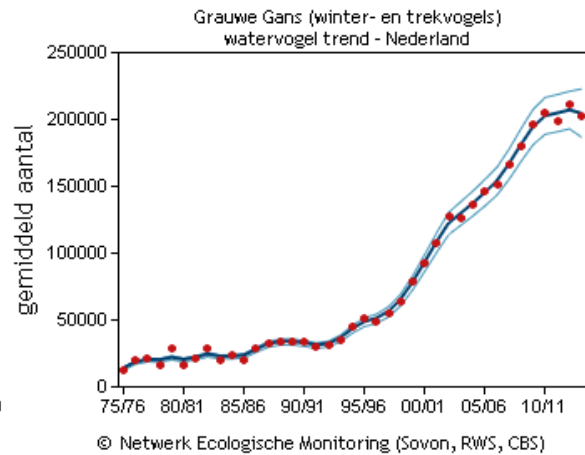

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS)

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP). Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990 en de standaardfout. [Project informatie](#)

vanaf 1990: significante toename van >5% per jaar (++, minimaal verdubbeling in 15 jaar)

laatste 10 jaren: significante toename van >5% per jaar (++, minimaal verdubbeling in 15 jaar)

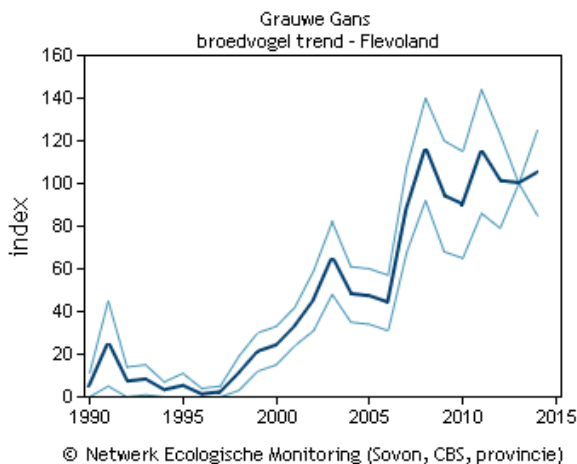

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, RWS, CBS)

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn). [Project informatie](#)

vanaf 1980: significante toename van >5% per jaar (++, minimaal verdubbeling in 15 jaar)

laatste 10 seizoenen: significante toename van <5% per jaar (+)

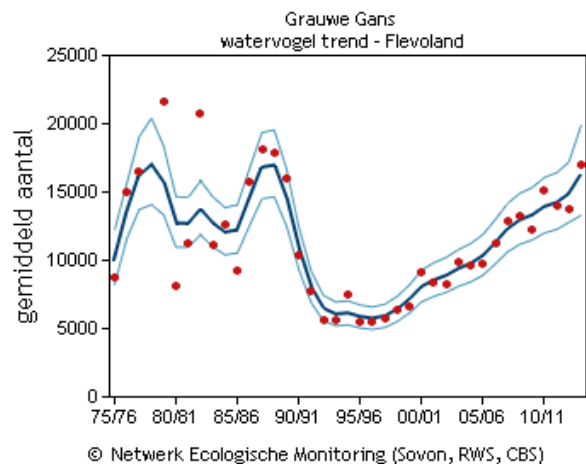

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincie)

Flevoland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP). Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990 en de standaardfout. [Project informatie](#)

vanaf 1990: significante toename van >5% per jaar (++, minimaal verdubbeling in 15 jaar)

laatste 10 jaren: significante toename van <5% per jaar (+)

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, RWS, CBS)

Flevoland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn). [Project informatie](#)

vanaf 1980: geen significante aantalsverandering (0)

laatste 10 seizoenen: significante toename van <5% per jaar (+)

Bijlage 3 email van 10 juni 2016 van ... namens de Vogelwacht

Goedendag

Namens de Vogelwacht vraag ik u mij het volgende te verhelderen.

In uw ongedateerde concept-besluit met het kenmerk 1920038 schrijft u:

"Op 12 april 2016 heeft de rechtbank uitspraak gedaan op dit beroep en is het ingediende beroepschrift gegrond verklaard en ons het door ons genomen besluit op bezwaar vernietigd. Tenslotte hebben wij in het nieuwe besluit op bezwaar aangegeven dat de bij besluit van 24 september

2015 aan u verleende ontheffing op onderdelen moet worden gewijzigd.

Omwille van de leesbaarheid hebben wij ervoor gekozen ons besluit van 24 september 2015 in zijn geheel te herroepen en een nieuw besluit te nemen op uw aanvraag van 3 juli 2015 met inachtneming van het gestelde in de uitspraak van de rechtbank."

Wellicht heeft u het bovenstaande ongelukkig geformuleerd, want u doet het voorkomen dat u eerst het primaire besluit intrekt en daarna een beslissing op bezwaar neemt, om vervolgens een nieuwe beslissing op de aanvraag te nemen.

De volgende volgorde lijkt mij echter de enige juiste (en bovendien meest efficiënt).

1. GS neemt een nieuw besluit op de aanvraag.
2. GS stelt DAARNA de Vogelwacht in de gelegenheid te reageren, op grond van art. 6:19, hoor en wederhoor.
3. GS neemt een nieuwe beslissing op bezwaar. (6 weken later mag van de nieuwe ontheffing gebruik worden gemaakt)

Ik verneem graag of u inderdaad deze volgorde aanhoudt.

--

Met vriendelijke groet,

...

Bijlage 4 Email van 6-06-2016 van de Stichting Faunabeheer Flevoland voor uitbreiding van het aantal jachtaktehouders

Geachte ...

Hierbij wil ik u verzoeken het aantal ondersteunende jachthouders tijdens ver-bejaagacties van Grauwe Ganzen uit te breiden van vier naar 10 personen per faunabeheerder.

De grote aantallen aanwezige grauwe ganzen verlangen een steeds grotere inspanning van de faunabeheerders in dienst van de Stichting Faunabeheer Flevoland.

Op dit moment is er per polder (ZF, OF en de NOP) één jachttopzichter aan het werk. Het effectief en efficiënt ver- bejagen van ganzen is bijna niet mogelijk.

Door meer ondersteunende personen toe te staan wordt het mogelijk de schade in Flevoland zo veel als mogelijk te beperken.

Met vriendelijke groet,

Secretaris FBE Flevoland